

Ірчишина Марина Віталіївна
викладач Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОЕТИЧНИЙ КОНЦЕПТ ЯК ОСОБЛИВИЙ РІЗНОВИД ЗАГАЛЬНОМОВНОГО КОНЦЕПТУ

Термін «концепт» входить до інструментарію багатьох сучасних гуманітарних наук: мовознавства, літературознавства, філософії, лінгвістики, лінгвокультурології, психології та культурології. У науковій літературі існує досить багато визначень цього поняття, оскільки за словами дослідників різних напрямів «концепт» є однією із ключових одиниць у дослідженні мовної картини світу [1, с. 50].

Одним із різновидів концепту є поетичний концепт, у якому, згідно інтерпретації О.С. Кубрякової, «певним чином зберігаються риси поетичного образу та поєднуються об'єктивно-пізнавальне та суб'єктивно-творче начала, однак, із перевагою останнього» [2, с. 252]. До вивчення концепту в поетичному мовленні окремого автора зверталися В. Виноградов, Л. Ставицька, М. Бакіна, О. Некрасова, Н. Кузьміна та інші, однак, актуальними для вивчення закономірності його функціонування залишаються і досі, виділення у тексті та принципи лінгвістичного опису.

Складність та багатовимірність поетичного концепту зумовлена специфікою поетичного мовлення взагалі й окремого автора зокрема, оскільки, словами С. Золяна, «ідіостиль – є особливий модус лінгвістичного конструювання світів, певна функція, що зіставляє мову, яка набуває різних станів, з відповідним певному стану мови можливим світом» [3, с. 258].

Незважаючи на те, що зв'язок між загальномовним концептом і поетичним концептом є незаперечним фактом, згадані поняття мають дещо різну природу, так само як мовна та поетична картини світу, складовими яких вони відповідно виступають. В. Калашник відзначає, що поетична мовна картина світу не може кваліфікуватись як частина загальної, оскільки співвідношення між ними аналогічне тому, яке є між поняттями мова і поетична мова з естетично-функціональним критерієм розмежування [4, с. 3]. Отже, можемо говорити про дві паралельно існуючі логічні парадигми: *мова – мовна картина світу – мовний концепт*; *поетична мова – поетична картина світу – поетичний концепт*. Обидві парадигми існують паралельно, подекуди переплітаються або перетинаються.

Природа поетичного концепту є бінарною щодо його об'єктивно-пізнавальної характеристики. З одного боку, концепт пов'язаний із реальністю через денотат, який виступає виразником реального світу та перебуває у часово-просторових відношеннях. З іншого – концепт не належить до реальної дійсності, оскільки є проекцією ідеального, вічного, і не просто відобра-

жає дійсність, а узагальнює її, розкриває в одиничному об'єкті суттєве, не-тлінне.

Таким чином, варто відзначити, що як елемент поетичного тексту, реалізований у мовленні, концепт посідає своє особливе місце серед явищ дійсності як активне її перетворення. Поетичний концепт виступає результатом творчої уяви митця, яка конструює нову реальність відповідно до його індивідуального світобачення та внутрішніх потенцій. Отже, концепти виступають провідниками між матеріальною реальністю та ідеальним світом, синтезованим у поезії, носіями смислу, оскільки через них багатогранність реального світу співвідноситься з вічними духовними цінностями.

Бібліографічні посилання:

1. Касьян Л.А. Термин «концепт» в современной лингвистике: различные его толкования [Текст] / Л.А.Касьян // Вестник Югорского государственного университета, 2010 г. Выпуск 2 (17). С. 50–53.
2. Кубрякова Е.С., Демьянков В.З., Панкрац Ю.Г., Лузина Н.Г. Краткий словарь когнитивных терминов. – М.: МГУ, 1997. – 246 с
3. Золян С.Т. От описания идеолекта – к грамматике идиостиля (на материале поэзии Л.Мартынова) // Язык русской поэзии XX века: Сб. научн. тр. – М., 1989. – С. 256- 261.
4. Калашник В.С. Образно-смысловая едність як засіб і знак у поетичній мовній картині світу // Вісник Харківського національного університету. Серія: Філологія.– 2001. – №519. – Вип.32. – С. 3-11.

Кабанець Марина Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри мовної підготовки

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

**ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ
ОБДАРОВАНИХ ШКОЛЯРІВ**

Існує стереотипний підхід до навчання обдарованих школярів, який поширений серед батьків та освітян, які не мають підготовки в галузі освіти обдарованих, що дітям зі здібностями, які вище середнього рівня, потрібно лише підвищити рівень складності навчального матеріалу та збільшити його обсяг для засвоєння. Втім, такий спрощений підхід не сприяє створенню оптимальних умов для розвитку обдарованості та самореалізації особистості учня. За останні декілька десятиліть накопичений багатий досвід педагогічної підтримки обдарованих школярів, який не обмежується змістом навчального матеріалу та ущільненим засвоєнням його збільшених обсягів, а ґрунтується на наукових концепціях, підходах та методиках розвитку обдарувань особистості.

Практика педагогічної підтримки обдарованих школярів в умовах загальноосвітніх шкіл передбачає навчання на основі реалізації принципів індивідуалізації та диференціації. Це реалізується за допомогою створення груп